

**UNIE van de RELIGIEUZEN
van VLAANDEREN**

Beste zusters en broeders,

Op 2 februari a.s. vieren wij niet alleen de Dag van het Godgewijde Leven, we vieren ook en vooral het feest van Jezus' opdracht in de tempel. Maria en Jozef waren Joden, en zoals elke eerstgeboren Joodse jongen werd Jezus, overeenkomstig de wet van Mozes, aan God opgedragen.

Een Jaar van de Rechtvaardigen (2020-2021)

De eerste christenen, die Joden waren, herkenden in Jezus de langverwachte Messias, maar niet alle Joden deden dat. Daarenboven werden veel niet-Joden christen. Zij werden christenen 'uit de volken' genoemd. Snel kregen zij de overhand en verslechterden de betrekkingen tussen christenen en Joden. Er ontstond vervreemding en zelfs vijandigheid! Dit veranderde in de loop van de 20ste eeuw. Verschillende factoren hebben een rol gespeeld in deze evolutie, niet in het minst de Jodenvervolging in Nazi-Duitsland en tijdens de Tweede Wereldoorlog in de door Duitsland bezette gebieden. Met gevaar voor eigen leven zetten veel christenen zich toen in voor de redding van Joden, ook in ons land. De Joodse gemeenschap is daar altijd dankbaar voor geweest. Yad Vashem, een officiële Joodse instelling, in Jeruzalem gevestigd, heeft aan 1.751 niet-Joodse Belgen, die Joden gered hebben, de titel 'Rechtvaardige onder de Volken' verleend!

Naar aanleiding van de herdenking van de Tweede Wereldoorlog zal in ons land een Jaar van de Rechtvaardigen doorgaan. Dit initiatief gaat uit van 'Het ondergedoken Kind', een vereniging die opgericht werd door Joden die als kind tijdens de oorlog gered werden. Deze vereniging heeft erop gewezen dat veel katholieke instellingen betrokken waren bij de redding van Joodse kinderen en volwassenen en dat 114 Belgische priesters en religieuzen uitgeroepen werden tot Rechtvaardigen onder de Volken. De Kerk in ons land heeft zich aangesloten bij dit initiatief. Het Jaar van de Rechtvaardigen begint op 10 mei a.s., precies 80 jaar na de Duitse invasie van ons land. Het zal eindigen op 8 mei 2021¹.

Naast de bekende en erkende religieuzen, zijn er veel onbekenden die Joden geholpen hebben tijdens de oorlog. Laten wij deze moedige broeders en zusters, bekenden en onbekenden, gedenken in eigen kring, maar bijvoorbeeld ook samen met andere religieuzen op 2 februari 2021.

¹ Op 8 mei 1945 capituleerde Duitsland en eindigde de Tweede Wereldoorlog.

Koningin Ester

De Jodenvervolging in de vorige eeuw was niet nieuw, ook tijdens de Middeleeuwen en in de voorchristelijke tijd werden er Joden vervolgd. We kennen het verhaal van Ester in het Oude Testament. Zij was uitgehuwelijkt aan de machtige en wispelturige koning van Perzië. Noch de koning, noch zijn hovelingen wisten dat zij een Joodse was. Nu was Haman, de belangrijkste hoveling van de koning, van plan om alle Joden te laten uitroeien. Vrezend voor het lot van haar volksgenoten, ging Ester de koning vragen haar volk te sparen. Daarmee waagde zij haar leven. Niemand mocht immers ongevraagd bij de koning komen. Alvorens naar de koning te gaan bad zij God om moed en bijstand:

Gedenk ons, Heer, openbaar U in het uur van onze nood,
en geef mij moed,
Gij koning van de goden en heerser over alle heerschappij.
Leg mij een gelukkig woord in de mond,
als ik tegenover de leeuw sta²;
verander zijn gezindheid
en breng hem tot haat tegen de man die ons bestrijdt,
zodat hij en zijn medestanders te gronde gaan.
Red ons door uw hand en kom mij te hulp,
want ik sta alleen en heb niemand anders dan U, Heer.

Sinds de dag dat ik hierheen ben overgebracht tot vandaag toe,
heeft uw dienares haar vreugde alleen gevonden
in U, Heer, God van Abraham”

(Ester, Aanvulling D, 4,17-19.23).

We kennen het vervolg van het verhaal. De koning hield van Ester, en Haman delfde het onderspit. Dank zij de tussenkomst van Ester werd het Joodse volk gered. De Joden vieren dit ieder voorjaar op Poerim.

“Gegroet, gij, kruis, onze enige hoop”

Als wij de religieuzen gedenken die met gevaar voor hun eigen leven Joden gered hebben tijdens de oorlog, dan kunnen we ook denken aan onze broeders en zusters die het lot van de Joden in de concentratiekampen gedeeld hebben. Sommigen werden heilig verklaard, zoals Maximiliaan Maria Kolbe en Teresia Benedicta a Cruce. Deze laatste, geboren Edith Stein, was zelf een Joodse. Zij was begaan met haar Joodse volksgenoten, ook na haar bekering tot het katholicisme en haar intrede in de karmel. Als religieuze in Nazi-Duitsland herkende zij zich in koningin Ester. Zo schreef zij in een van haar brieven: “Ik reken erop dat de Heer mijn leven als een offer aanvaard heeft voor alle Joden. Ik denk steeds aan koningin Ester, die ontruikt werd aan haar volk. Voor het volk werd zij als een offer aan de koning aangeboden. Ik ben een kleine Ester, heel arm en zwak, maar de Koning die mij heeft uitgekozen, is oneindig groot en vol erbarmen.”

² In dit gebed noemt Ester de koning ‘de leeuw’.

De Koning die haar uitgekozen had, was Jezus. Voor Edith Stein was Hij de Koning, een gekruisigde Koning, vandaar trouwens haar kloosternaam: Teresia Benedicta a Cruce, letterlijk 'Teresia, de gezegende van het Kruis'. Als filosofe had zij de waarheid gezocht en uiteindelijk gevonden... in het Kruis, het paradoxale teken van het christelijk geloof. Jezus heeft geleden en is de kruisdood gestorven, maar juist daardoor brengt Hij licht in de duisternis, het licht van de hoop, het licht van de verrijzenis. Denk aan de woorden uit de oude hymne, die gezongen wordt in de Goede Week: *O crux, ave, spes unica! hoc passionis tempore*; gegroet, gij, Kruis, (onze) enige hoop in deze tijd van lijden.

Op 6 augustus 1942, drie dagen voor haar marteldood in Auschwitz, zei de heilige Teresia Benedicta tegen haar zusters in de karmel te Echt (NL): "Ik ben tot alles bereid. Jezus is ook hier, in ons midden. Tot nu toe kan ik goed bidden en met heel mijn hart uitroepen: *Ave, Crux, spes unica.*" Getuigen die ontsnapt zijn aan de dood in het concentratiekamp hebben verteld dat de heilige Teresia Benedicta de dood bewust tegemoet gegaan is: vreedzaam, sereen en met iedereen begaan.

Door hoop en medelijden bewogen

Van een martelares als Teresia Benedicta a Cruce en van de religieuzen die tijdens de oorlog hun leven waagden om Joodse medemensen te redden, kunnen wij leren dat we nooit mogen berusten in het onheil dat medemensen treft, dat de ellende, het lijden en de dood niet het laatste woord hebben, dat er licht is in de duisternis. Er is altijd hoop, kijk naar de Gekruisigde! Die hoop zet ons aan het beste van ons te geven. Daarvoor hoeven we heus geen helden te zijn! De martelaren en de religieuzen die uitgeroepen werden tot 'Rechtvaardigen onder de Volken' beschouwden zichzelf trouwens niet als helden. Bewogen door hoop en medelijden, deden zij wat zij meenden te moeten doen. Hoop zet ons aan om te bidden en om onze noodlijdende medemensen wel te doen, en daar komt het voor ons op aan.

Op het feest van Jezus' Opdracht zullen we, in het begin van de viering, een lichtprocessie houden. Dit licht is het symbool van God, die zich in de tempel aan Simeon geopenbaard heeft als het licht van de hoop. Laten wij, als Godgewijden, dit licht verspreiden, altijd en overal: het licht van de hoop, het licht van de verrijzenis!

We wensen U een zalig feest van Jezus' opdracht, een genadevolle Dag van het Godgewijde Leven.

Namens het bestuur van de URV,

Brussel, 7 januari 2020

abt Frederic Testaert o.praem.,
voorzitter van de URV